

Nr 9

Skatteutskottets betänkande i anledning av motioner angående avdrag för resor med egen bil.

Motionerna

I detta betänkande behandlas motionerna

1973:17 av herr Winberg m. fl. (m) vari hemställs
att riksdagen antar följande

Förslag till

Lag om ändring av kommunalskattelagen (1928:370)

Härigenom förordnas att punkt 4 av anvisningarna till 33 § kommunalskattelagen (1928:370) skall ha nedan angivna lydelse.

Anvisningar till 33 §

4. Även för — — — särskilt fortskaffningsmedel.

Riksskatteverket fastställer — — — milbundna kostnaderna.

För skattskyldig som på grund av ålder, sjukdom eller handikapp är nödsakad att använda bil fastställer riksskattenämnden särskilda grunder för avdrag för bilresor till och från arbetsplatsen. Detsamma gäller *skattskyldig som har en årlig körsträcka till och från arbetsplatsen om sammanlagt minst 2 000 mil* och skattskyldig som är tvungen att använda större bil på grund av skrymmande last.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1974. Äldre bestämmelser äger dock alltså tillämpning vid 1973 års taxering samt eftertaxering för år 1973 eller tidigare år.

1973:127 av herr Enlund m. fl. (fp, c, m) vari hemställs

att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om åtgärder i syfte att skapa enhetliga och för olika grupper av skattskyldiga likartade regler beträffande rätt till avdrag vid inkomsttaxeringen för kostnader för resor till och från arbetet och resor i tjänsten.

Gällande bestämmelser m. m.

Kostnader som uppkommer på grund av att den skattskyldige har sitt arbete på annan ort än där han är bosatt anses i allmänhet som en ej avdragsgill levnadskostnad. Enligt p. 4 av anvisningarna till 33 § kommunalskattelagen medges dock avdrag för skälig kostnad för resor till och från arbetsplatsen, om denna varit belägen på sådant avstånd från bostaden att han behövt anlita särskilt fortskaffningsmedel.

När det gäller avdrag för bilresor till och från arbetsplatsen har

riksskattenämnden — numera riksskatteverket — alltsedan slutet av 1950-talet meddelat särskilda anvisningar. Efter en lagändring 1969 skall verket för varje kalenderår fastställa en schablon för avdraget på grundval av genomsnittliga kostnader för mindre bil. Hänsyn skall tas till kostnader, som är direkt beroende av körd vägsträcka (milbundna kostnader), och till övriga kostnader för bilen (årsbundna kostnader). De årsbundna kostnaderna skall av verket fördelas mellan resor till och från arbetsplatsen och annan körning. Vid beräkningen skall verket utgå från genomsnittliga årliga körsträckor för de båda slagen av körning. Den andel av de årsbundna kostnaderna som belöper på resor till och från arbetsplatsen skall för mil räknat motsvara det belopp, som behövs för att den skattskyldige skall erhålla fullt avdrag för nämnda andel av kostnaderna, när den sammanlagda årliga körsträckan för resor till och från arbetsplatsen motsvarar den schablonmässigt beräknade genomsnittliga körsträckan för sådana resor. För körsträcka därutöver skall avdraget avse endast de milbundna kostnaderna.

Den genomsnittliga årliga färdsträckan mellan bostad och arbetsplats bör, enligt vad som uttalats i prop. 1969:29, beräknas till 1 000 mil och privatkörningen till i medeltal 1 300 mil per år. I enlighet härmed beräknas avdraget för de årsbundna kostnaderna till $1/2 \cdot 300$ av årsbeloppet för sådana kostnader för varje körd mil intill 1 000 mil. Om den privata körsträckan inte uppgår till 1 300 mil eller om körsträckan till och från arbetet är längre eller kortare än 1 000 mil innebär schablonen att en större del av de årsbundna kostnaderna hänförs till privatkörning än vad som skulle ha blivit fallet vid en direkt proportionering mellan de olika slagen av körning.

Riksskatteverkets anvisningar i ämnet för 1973 års taxering (RSV ser. I nr 8/1972 p. 5) innebär att som skälig kostnad i regel bör anses lägsta avgift för resor med tillgängligt allmänt kommunikationsmedel. Har den skattskyldige använt bil bör emellertid skäligt avdrag medges för bilkostnaden under följande förutsättningar, nämligen

att vägvståndet mellan bostaden och arbetsplatsen uppgår till minst en halv mil samt

att det av omständigheterna *klart framgår*, att användandet av bil i stället för allmänt kommunikationsmedel *regelmässigt* medför en tidsvinst av minst en och en halv timme sammanlagt för fram- och återresan. För skattskyldig med flera fasta arbetsplatser eller med flera arbetspass per dygn bör såsom tidsvinst anses den sammanlagda tidsvinsten per dygn genom användandet av bil för resorna i fråga.

Skattskyldig, som *i sin tjänst* regelmässigt använder bil, bör medges avdrag för bilkostnader för resor mellan bostaden och den fasta arbetsplatsen oavsett avståndet och tidsvinsten. -- Om *allmänt kommunikationsmedel saknas* får skäligt avdrag för bilkostnader medges oavsett tidsvinsten, under förutsättning att avståndet mellan bostaden och arbetsplatsen uppgår till minst 2 kilometer.

Som skäligt avdrag för bilkostnader bör i ovan avsedda fall anses 3:40

kr. för körd mil t. o. m. 1 000 mil per år och för körsträckor däröver 2:10 kr. för mil. Den omständigheten, att den skattskyldige eventuellt använder större bil vid sina ifrågavarande resor och att hans kostnader av sådan anledning är högre än de angivna beloppen, bör inte medföra att avdrag medges med högre belopp än nyss sagts. — Vid samäkning gäller särskilda regler.

Om någon på grund av ålder, sjukdom eller handikapp är nödsakad att använda bil för resor till och från arbetsplatsen, bör avdrag för bilkostnad medges även om avståndet är mindre än förut sagts och utan hänsyn till eventuell tidsvinst. Avdraget bör i dylika fall — i den mån detta är fördelaktigare — medges med den del av de faktiska bilkostnaderna under året, som efter förhållandet mellan, å ena sidan, den sammanlagda körsträckan under året till och från arbetsplatsen och, å andra sidan, den totala körsträckan belöper på förstnämnda körningar.

Uttalandena ovan har inte avseende på frågan om avdrag för egentliga tjänsteresor med bil. Kostnader för sådana resor behandlas i viss mån olika beroende på om statlig eller kommunal ersättning utgått eller ej.

Är fråga om statlig eller kommunal tjänst, skall den anvisade ersättningen i regel inte tas upp som intäkt. Å andra sidan får motsvarande kostnader inte dras av. Detta gäller även om ersättningen varit otillräcklig. Motsvarande gäller vid anställning hos skogsvårdsstyrelse och hos vissa offentliga institutioner.

I fråga om enskild tjänst skall däremot den anvisade ersättningen tas upp som intäkt, och motsvarande omkostnader dras av. Om ersättningen varit otillräcklig är också bristen i princip avdragsgill. Men om ersättningen beräknats med hänsyn till vad som skäligen kan anses normalt för att täcka omkostnaderna får större avdrag än som svarar mot ersättningen medges endast om det visas, att ersättningen på grund av särskilda förhållanden varit otillräcklig. Å andra sidan gäller att det ofta bör kunna antas att ersättningen i sin helhet gått åt för sitt ändamål. Avdrag med samma belopp som den anvisade ersättningen torde enligt p. 4 av anvisningarna till 33 § KL i regel böra medgivas i de fall, då ersättningen ej överstiger vad som av staten i motsvarande fall anvisas.

Statlig resekostnadsersättning utgår f. n. med 49 öre/km t. o. m. 7 000 km och därefter med 34 öre/km eller för körsträckor över 15 000 km med 27 öre/km. Kilometerersättningen höjs med 2 öre inom Västernorrlands eller Jämtlands län och med 3 öre inom Västerbottens eller Norrbottens län. Förrättningsman med skrymmande och tungt bagage är berättigad till högre ersättning.

Beträffande avdrag för kostnader för resor med egen bil i tjänsten krävs emellertid i allmänhet utredning rörande de totala bilkostnaderna under året, och avdrag medges endast för den del, som belöper på tjänsteresorna i förhållande till den totala körsträckan. Yrkas avdrag för värdeminskning brukar avskrivningsunderlaget reduceras om bilen av privata skäl är av dyrare märke än nödvändigt. Värdeminskningssavdraget beräknas enligt länsanvisningarna i allmänhet till högst 15 % eller om den

totala körsträckan överstiger 1 500 mil högst 20–25 % av avskrivningsunderlaget.

Skatteutskottet har vid 1970–1972 års riksdagar (BeU 1970:10, SkU 1971:6 och 1972:5) avstyrkt motionsyrkanden rörande ändringar av reglerna om avdrag för bilresor mellan bostad och arbetsplats. Därvid har framhållits att en schablon givetvis inte kunde konstrueras så att den gav ett i alla lägen rättvisande resultat. Genom att låta schablonen bygga på en genomsnittlig årlig körsträcka till och från arbetet på 1 000 mil och genom att göra kostnaderna för slitage obegränsat avdragsgilla inom ramen för schablonen har reglerna ansetts ta vederbörlig hänsyn till sådana skattskyldiga som hade långa årliga körsträckor till och från arbetet. Ytterligare skäl att avstyrka motionerna har varit att en schablon av denna art inte otillbörligt bör missgynna den som inte har möjlighet att erhålla bilkostnadsavdrag och att schablonen från dessa synpunkter var väl avvägd.

I betänkandet SOU 1972:11 angående förenklad löntagarbeskattning (FLB) anför utredningsmannen att man inom ramen för en beskattning enligt det i betänkandet diskuterade FLB-systemet knappast kan upprätthålla en ordning, som innebär att avdraget för kostnader för intäkternas förvärvande skall bestämmas till det exakta beloppet av skattskyldigs utgifter i sådant hänseende. Å andra sidan konstaterar han att det inte gärna kan komma i fråga att inom ramen för vårt nettovinstbeskattningssystem vägra avdrag för naturliga kostnader för intäkternas förvärvande. Till dessa kostnader hör visserligen i princip inte utgifterna för resor mellan bostad och arbetsplats, men mot ett avskaffande av avdragsrätten härför talar enligt utredningsmannen andra starka skäl. Han konstaterar också att de ändringar i fråga om avdragsrätten för dylika resekostnader som beslutats under senare år inneburit ett ökat hänsynstagande till de verkliga utgifterna.

Utskottet

I motionen 1973:17 yrkas att gällande regler om avdrag för kostnader för resor med egen bil mellan bostad och arbetsplats ändras så att den, som har en årlig körsträcka för sådana resor om minst 2 000 mil, skall få högre avdrag än f. n. Även motionärerna i motionen 1973:127 anser att reglerna ger för lågt avdrag för bilresor till och från arbetsplatsen. Enligt deras mening bör sådana resor likställas med resor i tjänsten. Vidare bör resor i tjänsten för olika kategorier skattskyldiga få en likartad behandling i avdragshänseende.

Enligt gällande regler skiljer man mellan resor i tjänsten och resor mellan bostad och arbetsplats. Kostnader för resor, som har direkt samband med förvärvsverksamheten, får dras av i full utsträckning. Om egen bil använts såväl för privat bruk som i förvärvsverksamheten, måste i regel utredning åberopas om totala kostnaderna för bilen och färdsträckor för olika ändamål, för att de avdragsgilla kostnaderna skall kunna

fastställas. Har resekostnadsersättning utgått gäller en schablon som tillkommit i förenklingssyfte. Att sådan ersättning inte beskattas, eller att avdrag många gånger medges med belopp motsvarande ersättningen, kan i vissa fall vara förmånligt. Enligt utskottets mening kan detta emellertid inte motivera att bilkostnader i princip behandlas mer förmånligt vid beskattningen än andra kostnader. Saknas den kontrollfunktion, som arbetsgivarens resekostnadsersättning i praktiken innebär, kan en mer ingående prövning än som ryms inom nyssnämnda schablon enligt utskottets mening inte undvaras.

Kostnad för resor mellan bostad och arbetsplats är i motsats till kostnad för resor i tjänsten åtminstone i viss mån att hänföra till levnadskostnad och avdrag medges inte med större belopp än som kan anses skäligt. Riksskatteverkets anvisningar i ämnet grundar sig på särskild lagstiftning 1969 och innebär ett ökat hänsynstagande till de verkliga utgifterna. Reglerna bygger på beräknade kostnader för mindre bil vid genomsnittlig årlig körsträcka till och från arbetet och privat på 1 000 resp. 1 300 mil och innebär vid nämnda körsträckor att hela den kostnad, som belöper på resor mellan bostad och arbetsplats, anses avdragsgill. Om färdsträckan till och från arbetet är längre än 1 000 mil om året medges fullt avdrag för de tillkommande kostnaderna. Utskottet vidhåller sin tidigare uppfattning, att denna schablon tar vederbörlig hänsyn till långa resor till och från arbetet. En schablon av denna art bör inte otillbörligt missgynna den som inte har möjlighet att erhålla bilkostnadsavdrag. Från dessa synpunkter är schablonen enligt utskottets mening väl avvägd.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 1973:17 och 1973:127.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår

1. motionen 1973:17,

2. motionen 1973:127.

Stockholm den 6 mars 1973

På skatteutskottets vägnar

ERIK BRANDT

Närvarande: herrar Brandt (s), Magnusson i Borås (m), fru Holmqvist* (s), herrar Kristenson (s), Larsson i Umeå (fp), Carlstein (s), Sundkvist (c), Wikner (s), Nilsson i Trobro (m), Stadling (s), Westberg i Hofors* (s), Olof Johansson i Stockholm (c), Hörberg (fp), Björk i Gävle (c) och fru Normark (s).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Reservation

av herrar Magnusson i Borås (m) och Nilsson i Trobro (m), som – under åberopande av innehållet i motionen 1973:17 – ansett att utskottet under punkt 1 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motionen 1973:17 antar det vid motionen fogade förslaget till lag om ändring i kommunal-skattelagen (1928:370).